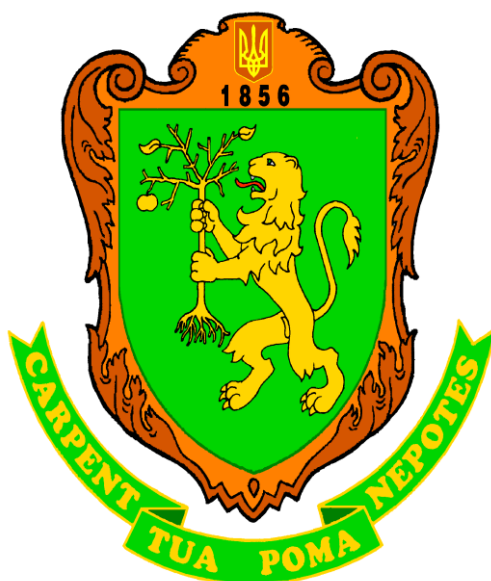

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Факультет управління
економіки, та права

Кафедра
права

ПРОГРАМА
практики у сфері права
для студентів денної та заочної форми навчання
освітнього рівня «Бакалавр»
спеціальності 081 «Право»

Львів - 2023

Рекомендовано до друку

Вченою радою факультету управління, економіки та права ЛНУП

протокол № 2 від «29» грудня 2022 р.

Програму практики у сфері права схвалено на засіданні кафедри права

Протокол від «02» вересня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____ Грещук Г.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму практики у сфері права схвалено на засіданні методичної комісії (ради) факультету управління, економіки та права

Протокол від «29» грудня 2022 року № 2.

Голова методичної комісії _____ Ковалів В.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Грещук Г.І., завідувачка кафедри права факультету економіки, управління та права ЛНУП, доктор економічних наук

Ратушна Б.П., в.о. професора кафедри права факультету економіки, управління та права ЛНУП, кандидат юридичних наук

Музика Я.І., в.о. доцента кафедри права факультету економіки, управління та права ЛНУП, кандидат юридичних наук

РЕЦЕНЗЕНТ: *Туркот О.А.*, доцент кафедри права факультету економіки, управління та права Львівського національного університету природокористування, кандидат юридичних наук, доцент.

Видається в авторській редакції

Львівський національний університет
природокористування
2022

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА.....	5
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА.....	7
4. ЗМІСТ І ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ	9
5. ЗАХИСТ МАТЕРІАЛІВ ПРАКТИКИ.....	11
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	12
7. ДОДАТКИ.....	13

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практика у сфері права є важливою складовою частиною підготовки бакалаврів – юристів до майбутньої роботи, забезпечення їх конкурентоспроможності та працевлаштування на вітчизняному та європейському ринках праці.

Програма розроблена відповідно до Законів України «Про освіту» від 05.09.2017р., «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., Наказу Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. «Про затвердження Положення про проведення практики студентами вищих навчальних закладів України», Рекомендацій Державної наукової установи «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 24.04.2013 р. за погодженням із Федерацією роботодавців України «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів».

Метою практики у сфері права є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих при вивченні предметів навчального плану за освітньою програмою «Право» ЛНУП;

Основні завдання практики у сфері права:

- ознайомлення з практикою роботи та досвідом організації правової роботи на базі практики, практикою застосування чинного законодавства України;
- оволодіння сучасними методами, формами організації праці в галузі майбутньої професії;
- набуття навичок розв'язання реальних завдань, використовуючи знання відповідних галузей права;
- узагальнення, систематизація, вдосконалення знань і навичок зі спеціальності;
- перевірка можливості самостійно працювати у сфері юридичної практики;
- збирання й узагальнення практичного матеріалу для написання звіту про проходження практики;
- набуття практичного досвіду, перевірка професійного рівня і ділових якостей студента.

Тривалість практики у сфері права здобувачів вищої освіти освітнього рівня «Бакалавр» спеціальності 081 «Право» Львівського національного університету природокористування передбачена навчальним планом за освітньою програмою «Право».

Базами проходження практики у сфері права здобувачів вищої освіти є суди, органи юстиції, нотаріат, адвокатські компанії, юридичні служби

підприємств, установ, організацій (зокрема Держгеокадастру, Управління земельних ресурсів Департаменту містобудування Львівської міської ради, юридичні особи агробізнесу), Центри надання безоплатної вторинної правової допомоги, правоохоронні органи, окремі структурні підрозділи вищих навчальних закладів, створених як база для навчання та здобуття практичних навичок тощо, науково-технічне оснащення яких спроможне забезпечити сучасні вимоги до підготовки фахівців відповідного освітнього ступеня (надалі – база практики).

Форми та методи контролю. Організацію проведення практики і контроль за її проходженням забезпечують кафедра права та база практики, у яких здобувачі вищої освіти проходять практику.

Поточний контроль здійснюється керівником практики, який призначається з числа науково-педагогічних працівників кафедри права ЛНУП.

При оцінюванні звіту про проходження практики у сфері права здобувача вищої освіти враховується рівень теоретичної підготовки здобувача вищої освіти, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння вміннями і навичками, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення звіту та своєчасність його подання.

Зв'язок практики у сфері права з навчальними дисциплінами. Практика у сфері права є складовою частиною освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право».

У процесі її проходження здобувач вищої освіти набуває практичні навички застосування знань з різних галузей права, знайомиться зі структурою і діяльністю відповідних органів державної влади та установ, вивчає нормативний матеріал, формує навички застосування чинного законодавства в конкретній сфері юридичної діяльності, знайомиться з різними напрямками юридичної практики.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА

Здобувачі вищої освіти можуть проходити практику у сфері права за власним вибором в судах, органах прокуратури, юстиції, адвокатури, а також в юридичних підрозділах державних та недержавних підприємств, установ та організацій, в суб'єктах надання правових послуг, юридичних клініках, тощо.

Здобувачі вищої освіти під час практики у сфері права повинні ознайомитись:

- з правовою основою діяльності Базы практики;
- з основними завданнями та напрямками діяльності Базы практики;
- з обсягом прав і обов'язків, змістом діяльності спеціалістів різних служб Базы практики;

- з порядком взаємодії структурних підрозділів Баз практик.

За результатами практик у сфері права здобувачі вищої освіти повинні знати:

- правову основу діяльності Баз практик у сфері права;
- основні завдання та напрямки діяльності Баз практик у сфері права;
- загальні засади правового статусу Баз практик у сфері права;
- організаційну структуру Баз практик у сфері права;
- напрямки, форми, мету і завдання правової роботи на Базі практик у сфері права;
- способи організації правової роботи на Базі практик у сфері права;
- організаційні основи діяльності юридичної служби (відділу, департаменту тощо), якщо на Базі практик у сфері права є такий або подібний структурний підрозділ;
- форми і методи взаємодії юридичної служби Баз практик у сфері права з іншими підрозділами;
- особливості організації правової роботи на Базі практик у сфері права;
- основи організації діловодства, роботи зі зверненнями фізичних та юридичних осіб та їх прийому на Базі практик у сфері права;
- основні посадові (службові) обов'язки працівників Баз практик у сфері права, які здійснюють правову роботу;
- положення посадової інструкції, посадові (службові) обов'язки, напрямки, форми, методи та методика правової роботи працівників Баз практик у сфері права, робота яких є максимально наближеною до роботи, що доручається здобувачу вищої освіти на Базі практик у сфері права (або працівника Баз практик у сфері права, призначеного безпосереднім керівником практик у сфері права на Базі практик у сфері права);

За результатами практик у сфері права здобувачі вищої освіти повинні набутти вміння та навички:

- самостійної організації типових форм правової роботи;
- участі в організації нетипових або складних форм правової роботи;
- аналізу та тлумачення положень нормативно-правових актів, договорів, індивідуальних правових актів;
- складання типових для правової роботи Баз практик у сфері права ділових, службових, процедурних, процесуальних та інших юридичних документів;
- формулювання обґрунтованих правових позицій, роз'яснень законодавства з питань, що є типовими для правової роботи на Базі практик у сфері права.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА

Відповідальність за організацію та проведення практики у сфері права здобувачів вищої освіти покладається на керівництво кафедри права та відповідальних осіб Баз практики у сфері права. Навчально-методичне керівництво з виконання програми практики у сфері права забезпечують керівники практики у сфері права, науково-педагогічні працівники кафедри права Львівського національного університету природокористування.

Студенти спеціальності «Право» проходять практику у сфері права в такому порядку:

- на першому курсі: практика у сфері права (на базі юридичної клініки ЛНУП);
- на другому курсі: практика у сфері права (зокрема, на базі юридичних служб органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, нотаріату тощо);
- на третьому курсі: практика у сфері права (в судах, в прокуратурі або адвокатурі).
- *Керівники практики у сфері права від кафедри права Університету:*
 - розробляють організаційно-методичні матеріали по забезпеченню практики у сфері права;
 - своєчасно сповіщають керівників Баз практики у сфері права про терміни проведення практики у сфері права та кількість здобувачів вищої освіти, що скеровуються для її проходження;
 - перед скеруванням здобувачів вищої освіти на Базу практики у сфері права проводять організаційні заходи, під час яких доводяться вимоги, зазначені в цій програмі;
 - забезпечують здобувачів вищої освіти необхідним навчально-методичними матеріалами;
 - роз'яснюють здобувачам вищої освіти порядок проходження практики у сфері права і терміни звітування про її результати;
 - координують та контролюють виконання здобувачами вищої освіти програми практики у сфері права та індивідуального плану;
 - у складі комісії приймають захист за результатами практики у сфері права;
 - підводять підсумки проходження студентами практики у сфері права, обговорюють її результати на засіданні кафедри права.

Керівники практики у сфері права від університету зобов'язані:

- перед початком практики у сфері права провести інструктаж здобувачів вищої освіти щодо порядку проходження практики у сфері права, виконання індивідуального плану, а також правил поведінки на Базі практики;

- перевірити своєчасність прибуття здобувачів вищої освіти до місця проходження практики у сфері права, залучення їх до роботи;

- підвести підсумки проходження практики у сфері права.

Керівники Баз практики у сфері права несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики у сфері права здобувачів вищої освіти.

Обов'язки керівників Баз практики у сфері права:

- провести інструктаж здобувачів вищої освіти;

- створити здобувачам вищої освіти необхідні умови для проходження практики у сфері права;

- з початку проходження практики у сфері права розглянути і затвердити індивідуальні плани на весь період проходження практики у сфері права;

- постійно контролювати виконання індивідуального плану та дотримання вимог законодавства, охорони праці, техніки безпеки;

- забезпечувати високу якість організації та проходження практики у сфері права згідно з цією програмою та індивідуальним планом практики у сфері права;

- по завершенню практики у сфері права розглянути і затвердити письмовий звіт здобувача вищої освіти за результатами практики у сфері права;

- надати характеристику на кожного здобувача вищої освіти (видається особисто);

- підвести підсумки практики у сфері права.

Працівники Баз практики у сфері права, які є безпосередніми керівниками практики у сфері права для здобувачів вищої освіти, зобов'язані:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з особливостями об'єкта або напрямку роботи, зі структурою підрозділу і характером його роботи, з функціональними обов'язками працівників підрозділу (установи, організації);

- забезпечити контроль за оформленням необхідної документації здобувача вищої освіти;

- керувати роботою практики у сфері права, оцінювати їх роботу, передавати свій досвід, знання, навички і вміння практичної роботи;

- до закінчення практики у сфері права скласти характеристику на кожного здобувача вищої освіти, затвердити її разом зі звітом у керівника Базі практики у сфері права.

Залучення здобувачів вищої освіти для виконання ними завдань, не передбачених програмою практики у сфері права, індивідуальним планом практики у сфері права, не дозволяється.

Здобувачі вищої освіти при проходженні практики у сфері права зобов'язані:

- одержати до початку практики у сфері права від керівників практики у сфері права консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- знати і неухильно дотримуватися вимог цієї програми практики у сфері права;
- своєчасно прибути до місця практики у сфері права;
- не пізніше, ніж протягом трьох робочих днів з дня прибуття на Базу практики для проходження практики у сфері права скласти відповідно з програмою практики індивідуальний план;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені індивідуальним планом практики;
- ретельно і у повній відповідності із цією програмою вести і оформлювати документи практики у сфері права;
- проявляти організованість, дисциплінованість, ініціативу;
- неухильно дотримуватись вимог законодавства України, правил внутрішнього трудового розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- ретельно вести щоденник, детально відображаючи в ньому зміст роботи, яка виконується щодня з її коротким аналізом;
- за 2-3 дні до закінчення практики у сфері права скласти звіт та затвердити його у керівника Базу практики;
- по закінченню практики, але не пізніше, ніж за три дні до дня захисту практики у сфері права, подати викладачеві – керівнику практики звітні матеріали (письмовий звіт, щоденник практики у сфері права, характеристику з місця проходження практики у сфері права, матеріали практики);
- негайно повідомити керівника практики від Базу практики у сфері права та керівника від університету про неможливість з'явитись на практику у сфері права або продовжити практику.

4. ЗМІСТ І ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ

За результатами проходження практики здобувачі вищої освіти оформляють звітні матеріали, які підшиваються в окрему папку з титульним аркушем, який оформляється відповідно до *Додатку 1*.

Матеріали проходження практики складаються з:

- 1) щоденника практики;

- 2) відгуку-характеристики з місця проходження практики;
- 3) конспекту індивідуальних завдань;
- 4) звіту про проходження практики.

Відсутність хоча б одного з вказаних документів, має наслідком недопущення здобувача вищої освіти до захисту практики та виставлення йому незадовільної оцінки.

4.1. Щоденник практики (Додаток 2). Щоденник практики є документом первинної звітності, в якому відображаються виконані здобувачем вищої освіти види робіт та час їх виконання. Керівник Бази практики здійснює постійний контроль за веденням щоденника практики.

Щоденник практики складається із:

- титульного аркуша;
- відміток про прибуття здобувача вищої освіти на практику та вибуття з неї з обов'язковим засвідченням підписів керівника Бази практики печаткою;
- календарного графіка проходження практики, який складається здобувачем вищої освіти під керівництвом керівника від бази практики. Усі відмітки про виконання пунктів календарного графіку проходження практики засвідчуються підписом керівника від бази практики.

4.2. Відгук-характеристика з місця проходження практики (Додаток 3)

Відгук-характеристика складається керівником практики за місцем її проходження. У відгуку мають знайти відображення обсяг, якість виконання програми та календарного графіка проходження практики, рівень підготовленості здобувача вищої освіти до виконання службових обов'язків і вміння реалізувати набуті знання на практиці; наявність навичок правильно застосовувати технічні засоби, дотримуватися заходів особистої безпеки, складати службові документи; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність; професійний рівень розвитку; відношення до роботи загалом та рекомендації щодо підсумкової оцінки за практику.

4.3. Конспект індивідуальних завдань (Додаток 4). Конспект індивідуальних завдань виконуються здобувачем вищої освіти власноручно або з використанням комп'ютерної техніки на сторінках формату А4 із титульним аркушем, оформленим згідно додатка. Індивідуальні завдання для кожного здобувача вищої освіти визначає керівник практики від кафедри із запропонованого у Програмі переліку.

4.4. Звіт про проходження практики (Додаток 5). За результатами проходження практики здобувачі вищої освіти складають письмові звіти, в яких відображають зміст всієї роботи, яка проводилась ними під час практики. Звіт складається на сторінках формату А4 надрукованих або акуратно написаних від руки.

Звіт повинен містити інформацію про:

- тривалість і послідовність проходження практики згідно календарного графіка;
- Базу проходження практики та коротку її характеристику;
- завдання, які було поставлено перед практикантом керівником Базу практики за звітний період;
- докладний опис особисто виконаної роботи;
- перелік та зміст індивідуальних завдань, визначених керівником практики від кафедри;
- висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики, труднощі та недоліки, які були виявлені за період проходження практики.

5. ЗАХИСТ МАТЕРІАЛІВ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА

Здобувач вищої освіти захищає свій звіт про проходження практики у сфері права та його підсумки на засіданні комісії кафедри права в строк, який передбачено графіком навчального процесу.

При оцінюванні роботи здобувача вищої освіти за час проходження практики у сфері права необхідно подати такі документи:

- щоденник практики;
- відгук-характеристику з місця проходження практики;
- конспект індивідуальних завдань;
- звіт про проходження практики.

Результати проходження практики оцінюються із врахуванням наданого відгуку-характеристики з місця проходження практики, підготовленої звітної документації та безпосереднього захисту матеріалів практики.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	здобувач вищої освіти глибоко у повному обсязі засвоїв увесь програмний матеріал; вичерпно та послідовно, грамотно й логічно його висловлює; у встановлений строк подав всі необхідні документи практики, що оформлені належним чином; володіє різноманітними навичками виконання практичних робіт; виявляє вміння самостійно узагальнювати та висловлювати матеріал, не допускаючи помилок.
83-89	Добре	B	здобувач вищої освіти твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті висловлює його, не допускає важливих неточностей у відповіді на запитання; має незначні зауваження щодо оформлення документів практики, може правильно застосовувати теоретичні положення та оволодів необхідними навичками при виконанні практичних завдань.
75-82		C	
68-74	Задовільно	D	здобувач вищої освіти засвоїв основний матеріал, але не знає окремих подробиць, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу та вагається при виконанні завдань, має зауваження від керівника практики, під час захисту навчальної практики надав документи практики у сфері права не в повному обсязі.
60-67		E	
35-59	Незадовільно	FX	здобувач вищої освіти не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, з великими труднощами відповідає на питання, під час захисту практики у сфері права не надав всі необхідні документи практики.

7. ДОДАТКИ

Додаток №1

Львівський національний університет природокористування

МАТЕРІАЛИ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА

(База проходження практики у сфері права)

Здобувача вищої освіти _____ курсу, форма
навчання, групи _____ кафедри права
факультет економіки, управління та права
освітній рівень «Бакалавр»
спеціальність 081 «Право»

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО

Керівник практики за місцем її проходження

_____/_____/

(підпис)

(прізвище та ініціали)

***Науково-педагогічний працівник-керівник
практики:***

_____/_____/

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Львів- 20__

Львівський національний університет природокористування

ЩОДЕННИК
проходження практики у сфері права

Здобувача вищої освіти _____ курсу, форма навчання,
групи _____ кафедри права
факультету економіки, управління та права
освітній рівень «Бакалавр»
спеціальність 081 «Право»

(прізвище та ініціали)

Львів – 20____

ПОГОДЖЕНО
Керівник практики

(прізвище та ініціали керівника
від бази практики)

(підпис)

Календарний графік проходження практики

з/ п	Назви робіт	Терміни проходження практики	Відмітки про виконання та підпис керівника практики від Бази практики
	2	3	4

Здобувач вищої освіти _____ / _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Львівський національний університет природокористування

**ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА
ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА**

(База проходження практики у сфері права)

Здобувача вищої освіти _____ курсу, форма навчання,
групи _____ кафедри права
факультету економіки, управління та права
освітній рівень «Бакалавр»
спеціальність 081 «Право»

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО
Керівник практики за місцем її проходження
_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Науково-педагогічний працівник-керівник практики:
_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Львів – 20____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Керівник Бази практики
у сфері права

(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 20__ р.

ХАРАКТЕРИСТИКА
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА
Здобувача вищої освіти _____ курсу, форма навчання,
групи _____

(прізвище та ініціали)
Львівський національний університет природокористування

В _____
(назва Бази практики у сфері права)

За результатами проходження практики, виконання Програми практики у сфері права, конспекту індивідуального завдання, які відображені у звіті практики, здобувач вищої освіти _____ заслуговує оцінки _____.

Керівник Бази практики _____
(підпис)
« _____ » _____ 20__ року

(прізвище та ініціали)

Львівський національний університет природокористування

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА**

(База проходження практики у сфері права)

Здобувача вищої освіти _____ курсу, форма
навчання,
групи _____ кафедри права
факультету економіки, управління та
права
освітній рівень «Бакалавр»
спеціальність 081 «Право»

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО

**Керівник практики за місцем її
проходження**

_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

**Науково-педагогічний працівник-
керівник практики:**

_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Львів – 20____